

PONITRIANSKE MÚZEUM V NITRE

VÝSTAVA KRÁSA V DREVE UKRYTÁ

ĽUDOVOUMELECKÍ REZBÁRI:

JOZEF GREGÁS, MARTIN PÍŠ, JÁN VALAŠEK

TERMÍN:

11.6.2021 - 21.8.2021

MIESTO:

PONITRIANSKE MÚZEUM V NITRE

KURÁTOR VÝSTAVY:

JÁN HAMAJ A PATRÍCIA ŽÁČIKOVÁ

Krásu a jedinečnosť ľudového umenia môžu obdivovať návštevníci Ponitrianskeho múzea v Nitre na autorskej výstave *Krása v dreve ukrytá* od 11. júna do 21. augusta 2021. Exponáty prezentujú diela troch tvorcov, remeselných majstrov, **Jozefa Gregása z Čaradíc, Jána Valaška z Veľkých Janíkoviec a Martina Píša z Koša.**

Regionálny rezbár **Jozef Gregás** tvoril plastiky a reliéfne obrazy, zachytávajúc dianie na vidieku, a taktiež výjavy z vojnového obdobia. Niekoľkokrát sa zúčastnil folklórneho festivalu vo Východnej, kde vytvoril tematické monumentálne sochy. Jednou z nadživotne veľkostných plastík bola *Krojovaná matka s dieťaťom na rukách* a ďalšou skupinovou plastikou boli *Tancujúci mládenec a deva*. Na veľkú škodu sa ani jedna zo spomínaných plastík nezachovala, keďže organizátori ich vystavovali pod holým nebom a plastiky vystavené neustálym vplyvom počasia boli zničené. Gregásove práce sú zastúpené aj v zbierkach Ponitrianskeho múzea v Nitre a na výstave ich prezentujú plastiky *Drevorubač, Rozsievač, Milujúca matka* a iné.

Tvorcom sošiek menších rozmerov, väčšinou ženských postáv, je ďalší regionálny majster **Ján Valašek**. Zaujímavosťou jeho figúr je modelácia tváre, ktorou dokáže vyjadriť prívetivý výraz. V jeho rukách vyrástli postavy Jánošíka, typických dedinských žien vo vlniaku, dievčat v ručníku, svätých, ale aj postáv zaváňajúcich exotikou iných krajín, ktoré výstava prezentuje. Časť vystavovaných diel je vlastníctvom Miestneho odboru Matice slovenskej vo Veľkých Janíkovciach, ktorá ich múzeu zapožičala na účel výstavy.

Zaujímavosťou figúr majstra **Martina Píša** je modelácia tváre, ktorou dokáže vyjadriť výraz, mimiku a gesto. Nepoužíval predlohy, spracovával iba svoje vlastné predstavy a spomienky. Tvoril aj kompozičné celky – tkanie kobercov, kosenie, trepanie konopí a ďalšie.

PONITRIANSKE MÚZEUM V NITRE

Všetci traja majstri si od malička strúhaním hračiek formovali vzťah k drevu. Neboli žiakmi rezbárskej školy, ale samoukovia, a rovnako tak neboli ani profesionálni remeselníci. Venovali sa hlavne figurálnemu rezbárstvu, pričom inšpiráciu pre svoju tvorbu nachádzali hlavne v najbližšom okolí. Spätosť s dedinským prostredím sa odrazila v témach, ktoré vyobrazovali. Využívali viaceré techniky rezby charakterizované najmä konečnou podobou a tvarom rezu, ako je napríklad vypichovanie, žliabkovanie či plastická rezba. Povrchovo sú drevené plastiky z hľadiska výtvarného efektu mierne upravené opaľovaním a z hľadiska stabilizovania povrchu dreva napúšťaním fermežou alebo iným olejom. Majstri sa rezbárskej tvorbe venovali do vysokého veku a rozdávali tak radosť vo svojom okolí.

Kompozícia viac ako dvadsiatich vybraných plastík je doplnená a vyzdvihnutá výpovednou hodnotou výstavy fotografií Milana Hlôšku pod názvom *Obrazy dávneho sveta*, ktorá je vyjadrením úcty k našim koreňom a tradíciám.

Partnermi projektu sú Nitriansky samosprávny kraj a Miestny odbor Matice slovenskej vo Veľkých Janíkovciach.

V Nitre dňa 11.6.2021

Miesto konania:

Ponitrianske múzeum v Nitre
Štefánikova trieda 1, 949 01 Nitra

Termín výstavy:

11.6.2021 - 21.8

Kontakt:

Zuzana Vilčeková, marketing@muzeumnitra.sk, 0948 194 385

www.muzeumnitra.sk

www.facebook.com/ponitrianskemuzeumvnitre/

www.instagram.com/muzeumnitra.sk/